

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

28 март, пайшанба, 1996 йил Сотува эркин нархда. № 61 (1314)

ПРЕЗИДЕНТ ВЬЕТНАМГА ЖЎНАБ КЕТДИ

27 март кун Ислам Каримов Президент Ислам Каримов Вьетнам Социалистик Республикаси Президенти Ле Дик Аннинг таклифи...

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисида

КУН ТАРТИБИДА: БОЗОР МУНОСАБАТЛАРИ

Авал хабар қилганимиздек, «Иқтисодий бошқарув ва ислохотлар» мазмунда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисида...

«ХАЛҚИМИЗНИНГ ЙЎЛИ МУСТАҚИЛЛИК, ОЗОДЛИК ВА ТУБ ИСЛОХОТЛАР ЙЎЛИДИР»

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримовнинг «Ўзбекистон» нашриётида босмадан чиққан янги китоби шундай номланган...

ТАНДИРДАН ЯНГИ «УЗИЛГАН» ХАБАРЛАР

ЭНДИ ДАҚИҚАЛАРДА ҚАЛ ҚИЛИНАДИ

Маълумки, илгарилари корхоналар ўртасида пул ўтказиш жуда катта муаммо эди. Эндиликда бунга тўла барҳам берилди...

КОФЕТ ЎРАШ ҚОҒОЗИ ЎЗИМИЗДА ЧИҚҚАНДА ЭДИ...

Қува қандолатчилик фабрикасининг ишга тушишига эндиликда бир ярим йил бўлди. Шунга қарамастан, корхона йилга 14,5 минг тонна турли хилдаги ширинликлар ишлаб чиқариб...

ДИВИДЕНТ КАТТА БЎЛАЧ...

Бекобод металлургия комбинати ҳиссасдорлик ишлаб чиқариш бирлашмаси акциядорлари 180 фоиздан юқори дивидент олади...

ҚЎРҒОНТЕПАЛИК КАСАНАЧИЛАР

Қўрғонтепа тумани «Қўрғонтепа» жамоа хўжалиги тадбиркорлари кўп ҳажажат қилмасдан, қирқдан ортқ аёли уй меҳнати билан таъминлашни ташқи қилди...

ЎЗБЕК БАЛЬЗАМИ

«Чарос» кичик корхонаси «Туркистон» номли ўзбек бальзими ишлаб чиқаришни йўлга қўйди. Унинг чет эъларга ишлаб чиқарилаётган турдош маҳсулотларидан асло қилинмаслигини таъкидлаш жон...

Ғулом ЮСУПОВ, «Халқ сўзи» мухбири.

Ёшлар фикри:

МУСТАҚИЛЛИК — БУЮК КЕЛАЖАК КАФОЛАТИ

Президент Ислам Каримовнинг республика Миллий ахборот агентлиги мухбири билан суҳбатда давлатлараро интеграция ва ҳамкорлик ҳусусида...

СЕМИНАР ЯКУНЛАНДИ

27 март кун Тошкентда қишлоқ хўжалик корхоналари раҳбарлари ва мутахассисларининг семинари-ўқув машғулотлари нияҳасига етди. Унда вилоят ҳокимларининг ўринбосарлари, туман ҳокимлари, соҳага дахлдор ташкилотларнинг бошлиқлари, олимлар ва мутахассислар иштирок этди.

Уч кун давом этган семинарда қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш, мулкдорлар синфини шакллантириш, янги иш жойларини ташкил этиш, қишлоқ хўжалик корхоналарида «Бизнес-режа»нинг ўрни, молиявий таҳлил, маркетинг, пайвандликни ривожлантириш, контрактация шартномаларини самардорлигини ошириш билан боғлиқ масалалар юзасидан кенг қўламада фикрлашиб олинди...

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ВА МАРКЕТИНГ

Қишлоқ хўжалиги корхоналари раҳбарлари ва мутахассисларининг Тошкентда 27 март кун ўтказилган семинар-кеңашинда бозор иқтисодиётига ўтиш шартинда қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини сотишнинг оқилона усуллари, бозорни ўрганиш (маркетинг) ва рақобат масалаларига алоҳида аҳамият берилди.

Президентимиз Ислам Каримов Вазирлар Маҳкамасининг шу йил 29 февралдаги мажлисида таъйинланган, республикамизда бозор ислохотларининг биринчи босқичи муваффақиятли яқунланди ва бунинг натижасида иқтисодий барқарорликка эришилди. Жумладан, қишлоқ хўжалиги бўйича ўтган йили 1994 йилга нисбатан 2,3 фоиздан кўпроқ маҳсулот етиштирилди. Деҳқончилик соҳасида эса ўшун 5,6 фоиз бўлди...

Бунда ишнинг сифатига, уруғлик ва ўғитдан оқилона фойдаланишга алоҳида аҳамият берилди. Бозордаги дон экилган майдонларга агротехника тадбирларини ўз вақтида ўтказиш, экинларни оқиндантиришни 15 апрелга қўйиб, ҳосилни ўз вақтида йиғиштириб олиш билан боғлиқ масалалар эътиборга олинди...

ФОТОНИГОХ

Тошкент трактор ишлаб чиқариш бирлашмаси мамлакатимизда энг йирик саноат корхоналаридан ҳисобланади. Бирлашма хўжалиги ўқув умуми, арзон ва сифатли техникалар ишлаб чиқаришни йўлга қўйишни...

СУРАТЛАРДА: илгор айгучи-чиланар Хайитов Абдулаев; тайёр тракторлар; трактор ишлаб чиқариш бирлашмасининг маълумоти босмаси. Р. Жуманов (ЎЗА) олаш сурачлар.

Ўзбекистон агрономат маҳсулотининг асосий тармоғи — пахтачилик. Асосий маҳсулотимиз — пахта толаси. Унга ҳазор ҳажаон бозорда талаб қандай? Қишлоқ хўжалик корхоналари ўзининг пахта толаси билан ҳажаон товар биржаларига кириб боришти. У ердаги асосий эса қуйидагилар: пахта толасининг 1995—1996 йиллар умумий тақдирини — 19,255 минг тонна. Талаб эса — 18,373 минг тонна. 882 минг тонна истеъмолни талаб билан қопланмаган пахта толаси миқдори. Бу эса ўз навбатида пахта толаси нархининг охиригича ўчи олиб қолди. Бунинг яна бир сабаби — соғиқ иттифоқ ҳудудидagi пахта сотувчиларининг ягона маркетинг сиёсатини қўлламаётгани.

Хўшр Ўзбекистон қишлоқ хўжалигида мулкдорлар синфини шакллантириш. Мулкдорларнинг ҳар хил шакллари юзга келишти, маҳсулот ишлаб чиқариш ормоқда. Уни ўз вақтида сотиш учун эса маркетинг тўрғунлари ёки бунларни тузишни зарур. Бозорда қўрғон янги юртиг бўлади.

2 МУСТАҚИЛЛИГИМИЗГА ТАЪРИҚ ҚИЛМАНИЗ 3 ОЙНИ ЭТАК БИЛАН ЕДИМОК-ЧИМИСИЗ? (Бир шикоят ишдан) 4 ХАЁТСЕВАР ЭДИ ГЎЗЛИ ҚИШКЛАРГА МУНОСИБ ДИЕР

МУСТАҚИЛЛИГИМИЗГА ТАЪЙИМ ҚИЛМАЙ!

ЭРКИНЛИКДАН ВОЗ КЕЧМАЙМИЗ

Кейинги пайтларда СССРни қайта тиклаш ва ҳатто олдиганда ҳам мустақамроқ иттифоқ тузиш хусусида бўлаётган иштибоҳ ва давлатлар илмий шўналар орасида катта ташвиш уяйотмоқда.

Бундай давлат билан чиқадиган сийосатчиларнинг ақл-фаросати 1991 йил даражасида қолганга ўхшайди.

СССР парчаланиб кетганидан сўнг беш йил ичида Ўзбекистоннинг сийосий ва иқтисодий ҳаётида солид бўлган ўзгаришларни кўрмаслик мумкин эмас. Халқимиз 1991 йилда республика референдумида Ўзбекистоннинг мустақил давлат бўлишини яқинлик билан маъқуллаб овоз берган пайтда ўз йўлини танлаб олган эди.

Мамлакатимиз миллий давлатимизни мустақамлаштириш энг қийин лавирани босиб ўтиб, янги ва юксак даражага чиқиб олди. Ўзбекистон бугунги кунда жаҳон ҳамжамиятининг тенг ҳуқуқли аъзоси, уни 130 дан ортиқ давлат тан олган. Ўзбекистон раҳбариятининг сийосати халқроқ микдасда оғуру-этиборга сазовар бўлганлиги табиийдир. Иқтисодий ислохотларнинг натижаларини яққол кўриб туришимиз. Халқ ҳужайи тармоқлари режаласи асосда ривожланиб, жаҳон андозаларига мос келадиган рақобатбардорлиги маъқулот ишлаб чиқараётган корхоналар кўпайиб бормоқда. Хозир биз хилма-хил халқ истеъмоли моллари билан биргаликда саноат, транспорт, коммунал-ишлаб чиқаришнинг самарали ишлаётгани хорижий сармоядорлар Ўзбекистон билан иқтисодий ҳамкорлик қилишдан манфаатдорлигини кўрсатувчи мисоллардир.

Ўзбекистоннинг ташқи сийосатида амал қилётган барча давлатлар билан тинч-товуш яшаши ва ҳамкорликка қаратилган устуворликлар ҳам жаҳон майдонида катта ҳурматга сазовор бўлди. Биз, Ўзбекистон фуқаролари, мустақил ватанимизнинг ютуқлари билан ҳақли равишда фахрланамиз. Шу муносабат билан республикамизда ҳозир ўнлаб миллат вакиллари яшаётгани, уларнинг ҳаммаси яхлит Ўзбекистон халқи эканини алоҳида таъкидлашмай бўлмайди. Уларнинг улкан маданиятига эга бўлган бу хал-

қлар вакиллари миллий маданиятларини қайтадан тиклаш ва ривожлантириш учун келажаги буюк демократик, ҳамма учун очиқ ҳуқуқий давлат барпо этишга умумий интилиш билан биришганлар. Бу соҳада ҳозирнинг ўзидаёқ — халқ фаровонлигини оширишга қаратилган ижтимоий-иқтисодий ислохотларни амалга ошириш жараёнида кўп иш қилинди.

Умуман айтиш табиий бўлган соҳа — фан тўғрисида гапирадиган бўлсак, Ўзбекистон олимлари ҳозир жуда кўп мамлакатлардаги касбдошлари билан бевосита алоқа ўрнатиб ва ривожлантириш имкониятига эга бўлганини таъкидлаб ўтишим керак. Улар манфаатдорликка асосланган бу ҳамкорлик тобора кучайиб бормоқда. Ҳаётнинг барча соҳаларида интеграция жараёни — давр тақозоси. Бирорта давлат ҳам ёлғиз ўзи ҳал қила олмайдиган улкан иқтисодий, экологик муаммоларни ҳал этиш учун куч-гайрат ва имкониятларини бириктириш тўғрисида гап борилган бўлса, бунда интеграция, шубҳасиз, албатта зарур.

Юртбошимиз Ислам Каримов яқинда ЎзА муҳбири билан суҳбатда ана шундай ҳамкорлик қондаларини жуда яхши баён қилиб берди. Ҳар қандай бирлашмиш халқ розилиги билан, ихтиёрий асосда ва ўзаро фойдали равишда бўлиши, ҳеч қандай мафкура билан боғланмаслиги керак. Бундан бошқа ҳар қандай йўл барбод бўлишга маълум. Тарих шундан яққол даҳлат бериб турибди. Уни орқага буриб бўлмайди.

Шундай қийинчилик билан ҳақли қиритилган эркинликдан ким воз кечади? Қафасдан қутулиб чиққан қуш қайтиб қафасга қирадикими?

Ҳуқуқмурод Жўраев,
Ўзбекистон Фанлар академияси президенти,
республика Олий Мажлиси депутаты, академик.
(ЎзА).

Тарихни ортга қайтариб бўлмайди. Бу — табиат ва жамият қонуни. Шундай экан, бу қонунларга хилоф иш тутган кишилар хато қилади. Халқимизнинг яқин ўтмишида чеккан заҳматларини билатуриб, эски бўйинтуруқни қайтадан бўйинга олиш — соғлом ақлга зиддир. Елкамизни қайтадан яғир қилмайлик. Эркин ҳаёт учун бир жону бир тан бўлиб курашайлик.

Ислам КАРИМОВ.

БИЗНИ ТИНЧ ҚҲЙИНГ, «ҚИЗИЛ ЖАНОБЛАР»

Россия давлат Думасининг собиқ Иттифоқни тиклашга қаратилган қарори маҳаллаларда ҳам норозилик билан қарши олинди. Ҳамма Наврўз байрамини нишонлаш учун тайёргарлик қўраётган пайтда тарқатган бу хабар собиқ тузум пайтида Наврўзмиз кўнглин қилинган совуқ дамларни эслатиб, этларимизни жунжиктирди. Нафақат миллий байрам, балки минг йиллардан бери яшаб келадиган миллий урф-одатларимиз оёқ ости қилинганини унутиб бўладими? Ахир, фарзанд қазо қилган отасини дафн қилишга эркин боролмай қолган эди-ку!

Мамлакатимиз Президентини маъзур хабарга нисбатан ҳаммамизнинг кўнглимиздаги гапларини рўй-рост айтишлар. Биз, замон паст-баландларини кўрган, муайян ҳаёт тажрибасига эга бўлган кишилар юртбошимизнинг Хоразм вилоти кенгаши сессиясида изох қилган фикрларини тўла-тўқис қўллаб-қувватлаймиз.

Дарҳақиқат, биз эркин овоз бериш орқали бундан беш йил олдин мустақилликдан буткул воз кечганимиз. Озод ва обод ватан қўраётган, бировга ёмонлик истамай ўз рўзгорини бутлаётган, ўзидан орта қўни-қўшинининг гам-ташвишини енгитишга ҳақда қўйғураётган, ўз тили, миллий ва диний қадриятларини сақлаб, келажак авлодини ватанпарварлик ва инсонпарварлик руҳида тарбиялаётган халқни мосвалик «қизил жаноблар» тинч қўйишларини истаймиз.

«ҚИЗИЛ ЖАНОБЛАР»

Ўзбекистон халқи Аллоҳ берган муқаддас инюят-озодликни байроқ қилиб янги жамият қўраётган суверен давлатимизнинг ички ва ташқи сийосатини қизгин маъқуллайдди. Биз, ақоли билан бевосита иш олиб бораётган оқоқоллар маҳаллодошларимиз дилидаги ўй-мақсадларини яхши биламиз. Ҳаммамизнинг тилагимиз ҳалол меҳнат қилиб, ўзинини ҳам, давлатни ҳам бойитиш, болаларимизни чин инсонлар қилиб тарбиялаш, рўзгоримизни рўшно қилиш, маҳаллаларни ободонлаштириш, маънавиятини ривожлантириш, меҳр-саҳават ишларини қўчайтириш, тартиб ва оқилоналикни сақлаш, халқлар ўртасидаги дўстликни янада мустақамлашдан иборат. Бу ишлар бошида турган давлат ва ҳукуматимиз, бутун миллатимизга ҳамиша садоқатдамыз.

Маҳаллалар фаоллари номидан:
Шукр ТЕМУРОВ, Республика «Маҳалла» жамағатаси раиси,
Ўзбекистон Олий Мажлиси депутати, Нилон АЛИМОВ, «Анабо» маҳалла оқсоқоли, меҳнат фахрийси, Леонид ГОДИЦКИЙ, Х. Абдуллаев номи маҳалла оқсоқоли, уруш ва меҳнат фахрийси, Қодирхўжа ЙЎЛДОШЕВ, И. Юнусов номи маҳалла оқсоқоли, республикада хизмат кўрсатган ёшлар мураббийси, Ҳалима МАҲМУДОВА, И. Ойнобоев номи маҳалла кўнглини раиси, меҳнат фахрийси, Сайфиулло РИСҚИЕВ, хоки «3-Чарқамолон» маҳалла оқсоқоли, Юнусхожа ТУЛАГАНОВ, А. Жомий номи маҳалла оқсоқоли, меҳнат фахрийси, Эгамназар ҳожи ҚОДИРОВ, «Ўзбекистон мустақиллиги» маҳалла оқсоқоли, меҳнат фахрийси, Саидқарим ҚОСИМҲУЖАЕВ, Ш. Рашидов номи маҳалла оқсоқоли, уруш ва меҳнат фахрийси.

Шошилинчнома тар

ЧЕКИНИШГА ҲРИН ҲҲҚ

Россия давлат Думасининг собиқ СССРни қайта тиклаш тўғрисида яқинда чиқарган асосий қарори миллионлаб ҳур фикрли инсонлар қатори бизнинг ҳам раъзибимизни келтирди. Ахир, бир давлат парламентининг бошқа суверен давлатлар устидан амалга оширишга ҳақ қўйиши қандай бўлади? Бизнингча, бу ўтақатан ноҳоллик ва қалта-бинликдан ўзга нарса эмас. Уйлаб қўйилган, киши. Наҳотки, ҳамон собиқ тузумни туширишга қўриб юрган Россия парламентидан айрим кимсалар ўз ниятларини амалга ошириш учун ҳеч қандай тарихий ва ҳаётий зарурат, қала-

дан, нотўғри қабул қилинган ҳужжат, деб ҳисоблаймиш. Бу ҳақдаги Президентимиз ҳуқуқ назари ва Олий Мажлис Кенгаши қарорини тўла маъқуллаймиз. Ўзбекистоннинг истиқлол йўлини қўйиб бериб қўйилган ва бу бордада салмоқли ютуқларга эришганимизни бутун дунё эътироф этмоқда. Биз барча давлатлар билан тенг ҳуқуқли ҳамкорлик тарафдоримиз. Эски талашлар тузума қайтадан бўйин эгишга асос рози эмасми.

Мамлакатимизда келадиган улкан ислохотлар жараёни кўнглимизда порлоқ келажакка бўлган ишонччи тобора мустақамламоқда. Умид ва ишонч эса муваффақиятлар сари урилади, кишини, Мана, яқинда Аскада улкан «УздЭвэвто» автомобил заводининг биринчи наъвати ишта туширилди. Қорунубозор

БИЗНИНГ ҲҲЛИМИЗ ИСТИҚЛОЛ ҲҲЛИДИР

Россия давлат Думаси ўз қарорини барча собиқ СССР республикалари халқларининг бирлашишга бўлган умумий истаги, деб даъво қилаётганлиги кузгули ҳолдир.

Президентимиз маъмул ГКЧП қўлини, ҳам иттифоқ тарқамай туриб, халқимиз фикрини ифода қилиб, Ўзбекистон ўз тарққийт йўли, озодликка эришишга аҳду-паймон қилганини ҳақда бутун дунёга қатъий маълум қилган эди. Иккинчидан, Ўзбекистоннинг давлат мустақиллиги 1991 йил 31 август кун, яъни 8 декабрда Беловежгаги битимдан тўрт ой олдин эълон қилинган.

Қизил-да, уч давлат бошлиғи қабул қилган Беловеж битимининг Россия давлат Думаси томонидан гуё бекор, деб эълон қилиниши ундан анча аввал мустақил давлатга айлганга Ўзбекистонга қандай лаҳқи бор? Бундан ташқари Ўзбекистон Олий Кенгашининг Ўзбекистонни мустақил, деб эълон қилиш тўғрисидаги қарори 1991 йил 29 декабрдаги умумхалқ Референдуми натижалари билан тасдиқланган. Референдумда сайловчиларнинг 98,2 фоизи Ўзбекистон суверенитетини ва мустақиллигини учун овоз берган. Бу Ўзбекистон ҳудудида яшовчи барча миллатларнинг дил ихори, ҳоҳиш иродасидир.

Кейинги пайтда, дарҳақиқат, интеграция тўғрисида кўп гапирилмоқда. Бу — Евроисб бўлими, федерация, конфедерация ёки бошқа бир иттифоқ бўлади, — деди бу ҳақда Ислам Каримов, бизнинг фикримиз қатъий — биз давлатлардан, миллатлардан юқори турадиган тузилмалар-

Шошилинчнома тар

нефтни қайта ишлаш заводи, худклати Топлимаржон ГРЭСни сингари катта-катта мустақиллик иншоотлари ҳам ишта тушуриладиган кўнлар яқин. Гада ва нефть мустақиллиги эришашмоқ. Республикада яна қандай-қанда ундан қўришлар қарор қилинган. Буларнинг барчаси Ўзбекистоннинг буюк келажаги йўлида хизмат қилади.

Ҳа, жонажон мамлакатимизнинг дунёдаги эл улловур давлатлардан бирига айланишига тўла асос. Шундай экан, биз энди улкан имкониятни ҳеч қандай оқиб-қочди талларга ишониб, бой бериб қўймаймиз. Халқ мақоли билан айтганда, ит куради, карвон ўтаверди.

Чуст тумани сў ҳўжалиги бошқармаси жамоаси номидан
М. МАХМУДОВ.

ШАРТНОМА ТАЛАБИ ВА МАДАНИЯТИНИ ОШИРИШ ЛОЗИМ

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазири Сирожиддин Мирсафоев билан мулоқот

Иқтисодий ислохотларни амалга ошириш жараёнида қўлга киритсан ютуқ ва муваффақиятларимизни янада мустақамлаш учун бугунги кун талаб ва мезонларини англаб етишимиз, бажарган ишларимизга таъкидчи ёндашишни ўрганишимиз лозим. Масалага шу нуқтадан назардан қаралса, мамлакатимиз Президентини, Ислам Каримов Вазиран Маҳкамасининг шу йил 29 февралдаги йиғилишида алоҳида таъкидлаганидек, ўзаро шартномалар тузиш, уларни бажариш борасида ҳам ҳали талаб ва камчиликлар бор.

Бозор шартномага кириб бораётган эканмиз, унинг муҳим шартни булган шартномага муносабат неча талаб даражасида эмас? Бу соҳадаги оқсаш сабаблари, мавжуд камчиликлар нималарга бориб тақалади? Қуйидаги суҳбат ана шу мавзуда бўлди:

— Мамлакатимизда бозор иқтисодиётини шакллантириш йўлидаги ислохотлар тобора қучуралиб, ҳар бир шаҳар, ҳар бир киши ҳаётига янада терекироқ кириб бормоқда, — деди С. Мирсафоев. — Бу эса барчамиздан янги — бозор иқтисодиёти шартномага мос фикрлар ҳамда иш юритишни тақозо этади.

Янгича муносабатларга мос шартнома ноқобилик шартнома амалиётида баъзан салбий ҳолларга олиб келмоқда.

Шўро замонида ҳам шартномалар тузиладди. Бирок улар марказдан белгилаб қўйилган режага асосан номинативга таъйинланди, уш режаларни бажаришга хизмат қилди, ҳоло. Шунинг учун ҳам ҳўжалик муносабатларида шартномаларнинг ўзига хос ўрни йўқ эди. Қўллаб раҳбарларнинг шартнома тузиш ва унинг мажбурият ва шартларига риоя этишига, умуман, ўз фойдалигини шартнома асосида юритишга эҳсонча ёндашгани айрим жойларда ишлаб чиқариш мувозанагининг бузилишига, асарият моддий-техника воситаларининг бекор туриб қолиши ва пул муомаласининг мураккаблашувига сабаб бўлибди.

Ҳўш, шартнома нима учун тузилади? Маъзур ҳужжат имзоланган экан, уни тузаётган тарафлар, аввало, манфаат қўришни ўз олдига мақсад қилиб қўйди. Бу дегани, қайси соҳада бўлишдан қатъи назар, ҳам ишлаб чиқариш, ҳам истеъмолчи ана шу битим натижаларидан манфаатдор бўлиши керак.

Сирожиддин Мирсафоевнинг, шартнома тузиш учун қандай ҳўжалик ҳўжатларга таяниши керак?

— Мамлакатимизда бозор муносабатларини шакллантиришга қаратилган қонунларни, меъёрий-ҳўжалик ҳўжатларни яратишга алоҳида эътибор берилмоқда. Бугун шартнома масалаларининг ҳамма жиҳатларини қамраб олган барча ҳўжалик ҳўжатлар яратилган, деб бамол айтиш мумкин. 1991 йил 15 февралда қабул қилинган «Ўзбекистон Республикасидаги корхоналар тўғрисидаги қонун, Вазиран Маҳкамасининг 1994 йил 29 августдаги «Қўшлоқ ҳўжалиги мақсулотлари контрактация шартномаларини тузиш ва ба-

жариш тартиби тўғрисида»ги низоми тасдиқлаш ҳақидаги қарори шулар жумласидандир. Шу билан бирга, бу бордаги ишларни янада тақомиллаштириш мақсадида товарларнинг олди-сотида ва етказиб бериш бўйича шартномалари низомининг янги лойиҳаси ҳам тайёрланмоқда.

Ўзбекистон Республикасидаги корхоналар тўғрисидаги қонунга қўра, ташкилот ва корхоналар шартномаларини мустақил тузиб, ўз ишларини ушбу ҳўжат асосида режалаштирилади. Улар контракт тузишда, мажбуриятларни, ҳўжалик муносабатлари шартларини аниқлашда эркиндирлар. Ишлаб чиқарган маъсулоти ва мол-мулкни, қонун доирасидан чиқарган ҳолда ўз хошияга қўра сотади ёки хизматлар қўрсатади. Шартномани имзоланган тарафлар ўзаро тенглик тамойилига амал қилади.

Шартнома унинг асосий бандлари талаби даражасида битилиб, томонлар ўзаро келишувига қўриб олиниши лозим. Унга, шунингдек, томонларнинг тақдирга асосан қўшимча банд ҳам киритилиши мумкин.

Шартномалар мақсулот ва товарларни сотишнинг ҳўжалик асоси бўлиб, олди-сотиб, етказиб бериш, аниқлаш, контрактация масалаларини ўз ичига олади. Улар Ўзбекистон Республикасининг тегишли қонун ва меъёрий ҳўжатлари билан тартибга солинади.

Агар шартнома қўраётган томонлардан бири ишлаб чиқарувчи бўлса, бундай ҳўжат ҳўжалик шартномаси ҳисобланади. Ушбу шартномаларнинг асосий мақсади фойда олиш бўлиб, қонунчиликда шартнома мажбуриятларини бажаришга ёки лозим даражада изох пудрати асосида ва ижарачи сифатида ишлаб чиқарувчи билан бундай ҳўжатлар тузиладиган. Бунинг сабаби раҳбарларнинг юридик шахс ҳўжжасига эга бўлмаганлар билан қандай асосида шартнома тузиш кераклигини билмаётганидир. Маъмурият ҳўжалик тартибидан бригада, ижарачи ва бошқарилган ўзаро ҳўжжаси ва моддий жаобдорларни белгиловчи қандай шартнома шакллари асосида ҳўжалик муносабат ўрнатиши керак. Биз бунинг учун зарур шартнома шакллари бел-

Бахтиёр ИМОВОВ суҳбатлагани.
(ЎзА).

ФИКР-МУЛОҲАЗАЛАРИНГИЗНИ КУТАМИЗ, АЗИЗ ГАЗЕТХОН!

Янги жамият қуриш мамлакатимизда ҳамма соҳалар, жумладан, журналистикада ҳам туб бурилишни тақозо этади. Бу борада «Халқ сўзи» жамоаси ҳам қатор режалар тузди. Аммо азият газетхонларнинг фикрию таклифлари ушбу режаларни янада тўлдиришига ишончимиз комил. Худди ана шу мақсадда сизлар билан кичик бир «сўров» ўтказишга жазм қилдик. Уйлаймики, унинг саволлари сизларни лоқайд қолдирмайди.

- 1. Сиз «Халқ сўзи»ни қачондан буйн ўқийсиз? Унга обунамисиз ёки киоскадан сотиб оласизми?
2. Газетада чоп этилаётган қайси мақолалар сизга маъқул ва нимаси билан?
3. Мақолаларнинг мазмуни, услуби, савияси ҳақидаги фикрингиз.
4. Газета орқали машҳур кишиларнинг қайсилари билан учрашишни хоҳлайсиз?
5. Сизнингча, қайси мавзулар редакция диққат марказдан четда қолапти?
6. Газетанинг савиясини янада кўтариш учун нима-ларга эътибор бериш керак, деб ўйлайсиз?
7. Қайси мавзулар ўқувчиларни кўпроқ қизиқтиради деб ҳисоблайсиз?

Хатларингизни кутамиз. Улар, албатта, газетани янада мазмунли, ранг-баранг, қизиқарли бўлишига ёрдамлашади, деб умид қиламиз.

«Мен 1991 йилдан буйн фермерлик қиламан. Туман ички ишлар ходимлари ва ҳозирда хўжаликка раҳбарлик қилаётган Абдумалик Усановнинг менга қарши фаолияти тўғрисида сарсон-саргардонман. Кейинги пайтда кетма-кет молларим ўғирланмоқда. Номалум шахслар томонидан қишлоқ совуқ кунларида сизларнинг олис-олис жойларга атайлаб ҳайдаб юборилмоқда. Туман ва вилоят ҳуқуқни ҳимоя қилиш идораларига ёзган шикоятларим биров-бир тайинли натижа бермайди...»

(«Бахмал тумани, Садриддин Айний номи жамоа хўжалигидаги «Сарой» (фермер) хўжалигининг бошлиғи Б.Ортиқбоевнинг «Халқ сўзи» газетаси таҳририятига йўллаган шикоят хатидан).

Дастлаб жамоа хўжалиги таркибидан, сўнгра эса, мустақил ишлаб келаётган Б.Ортиқбоевнинг бугунча 370 тонна сўт, 37,8 тонна гўшт, 250 тонна дон тайёрлади. Хўжаликдан олган 50 миң сўм қарзини беш ой ичида узиб юборди. Икитрифта 100 бошга яқин қорамол, 100 бошдан зиёд қўй-қўзи ва бир неча оти бор. Меҳнати орқасидан комбайн, ҳайдоқ трактори ва бошқа техника сотиб олди.

Бир сўз билан айтганда бу фермер хўжалиги ростман оёққа турган ва эл-юрт учун янада баракали хизмат қилишга шай ҳолатда. Бироқ Б.Ортиқбоевнинг шу кеча-қундузда анча ҳаловати йўқолган. Угли Бобур ва набираси Пўлатлар ўғирликда айбонлиб, қамоқда ўтиришди.

Фермер бўлиб иш бошламасдан аввал 41 йил мактабда дарс берган, бир неча йил институтда проктор бўлиб ишлаган бу одамнинг фарзанди ва набираси нега ўғирликка қўл урди? Уларни қора курсида ўтиришга нима мажбур қилди?
Ҳаммаси хўжалик молхонасидан мол ўғирлаб, уни Жароқ бозорига сотган Шавкат Зокиров ва Хусниддин Ибрагимовларнинг бошлиқлигида, уларга ҳамийлик қилган Абдумалик Усановнинг қишлоқдан бошланди, — дейди Б.Ортиқбоев.

«Хуллас, Усанов талвасага тушиб қолди, — дейди Б.Ортиқбоев. У сирни ошкор қилмаслик йўлларини қидирарди. Ана шунда Омонтурди Гафоровларнинг милицияга берган аризаси бу одамларнинг жонига оро кирди. Бунинг ҳам уз тарихи бор. Ҳар йили мен болаларимга бир неча бор усти-бош қилдиб берарман. Уларнинг айримлари ўғирликка ёқмаслигини сезиб: «Мана бу сизни ёки мана бу ҳўқиз сизларники. Семитриб сизларники, узларингизга ёққан қилишимиз олдингизга, — дейман. 1995 йилнинг январь ойида мен берган молни ўғирларим Омонтурди Гафоро-»

ички ишлар бошқармаси коррумпияга қарши бўлимининг ўтказган текширувида хўжаликдаги қатор қўбумачиликлар фож этилган. Аммо саройликларнинг таби бўлиб, Усанов елиб-юғуриб, тафтиш далолатномаларини йўқ қилишга эришган. Тафтишчи Йўлдош Абдужабборов тузган далолатномаларнинг айрим нуҳасларини ҳар эҳтимола қарши шикоятчи ташлаб кетганлигини унинг хабари йўқ... Кимдир мен зўрман, сирни сирини дархотибни шохиди юрибман, деи ўйлаши мумкин. Баъзилар эса ана шу дархотнинг бариди юрганлигини кўчигилигимиз билмай доғда қолган...

Масала чувалашганидан чувалашиб бораверди. Вилоят ички ишлар бошқармасидан келган милиция майори Бозоров Усановнинг қишлоқларидан кўп хабардор бўлган куллуб одамлар, ўғирликда гумон қилинган кимсалар билан суҳбатлашди. Гал Абдумалик Усановга етиб келди. Ҳоли танглигини билган хўжалик раҳбари Бозоров билан илдорага бирга кел-

этирозларига эҳтизол мана шу совуқдонлик, мана шу қўбумачиликлар сабаб бўлганлигини — деб ўйлади.

Юқорида беш ўтган йили вилоят ички ишлар бошқармаси коррумпияга қарши кураш бўлимининг С.Айний номи жамоа хўжалигида ўтказган тафтиш турисиди тафтишчи Уша тафтишнинг асл ҳужжатлари қарда? Нега бугунги кунда ана шу тафтиш турисиди турли миш-мишлар юрибди?
Сарой қишлоғида бўлганимизда бу ерда на боғча, на сафтарошхона, на қасобхона, на этиқдулик дўқони ва бошқа маданий маийий нуқталар ишлайётганини кўрдик.

Хўжалик раҳбарининг биринчи галдаги вазифаси одамларнинг турмуш шароитини яхшилаш, уларнинг оғирини енгил қилиш, бу кишиларнинг қабига куллуб солишдан иборат эмасми? Афсуски, С.Айний номи жамоа хўжалигининг фақат учдан бир ҳўқиз аҳлиси иш билан таъминланган ҳоло.

Қишлоқдаги фельдшер-акушерлик биноси учун мўлажалланган, аммо қурилиш туғалланмаган иморатни ўзига 14 миң сўмга турғилиб берган А. Усановнинг қўй ҳамқўлловчи кечирарди? 18 ховдан иборат, бўйи 32 метр, эни 18 метр бу бинода кичик қорғонлар қўлиб одамларни иш билан таъминлаш мумкин эди-ку!

Усанов билан илдора, туман марказига бораётган ва ҳўқиз қабулхонасида бир неча бор тапшадиқ. У «бошига тушган» кўриқларини ўқиб барчасини Б.Ортиқбоевнинг шикоят хатидан деб билди. Шундай ҳам бўлақолсин. Лекин ўнлаб ҳамқўлловчи айтиган, ёзиб берган аризаларни, расийий илдора хўқизларини далолатномаларини у қайси сўзлар билан йўққа чиқарди?

Ойни этак билан ёпиб бўлмайди. Б.Ортиқбоев қўли очик, ҳимматли киши эканлигини қишлоқда бўлганимизда кўп эшитдик. У одамларга сўйиб берган моллар, қилган ердимлари ҳақида саройликлар тўқилгани тафтиришди. Мактаб, боғча, шифохонага кейинги икки йил давомида энг арзон баҳода сўт бериб турган.

«Ука, бу турғида ёзиб юрманг. Мен аслида одамлар учун ҳали ҳеч нарса қилганим йўқ. Буларнинг бари қўғилмода турибди», — дейди Б.Ортиқбоев.

У билан хайратланиб, адолат турғисиди, ҳақиқат турғисиди мен бироз баландларига қўқ қилдим. Болафелъ ва сода фермернинг томоғига нимдир тўқилмадек бўлди. «Сиз ўйлаётганки, мен адолатга, ҳақиқатга ишонмайман... Йўқ, мен ҳам бу нарсага ишонманам. Бироқ унинг бўйини қуриш, нафасини эшитиш менга анча қўғиматта тушайпти», — деи у.

Бахмалдан қайтаётган Сарой қишлоғи ёнидаги тепаликка анча пайт автобус қўқ қолдим. Манзара шу қадар гўзал, шу қадар жоғибали эдики, тасвирлашга тилу қалам ожизлик қилди. Ана кекса Ошқор, мана Ойқорнинг боқуричилигини, поқлигини еласида оқиллаб қайтарган чўпбагана Ситқор дареси. Атрофимда боиче-чаклар қўқ уриб ишлаб ётарди. Нега биз ҳаммаси адолат, ҳақиқат қидирамиз? Нега биз уни яқай олмаймиз? Мен тепаликда ўғирлаб ана шулар турғисиди ўғирладим. Ва қўғилмога ажиб бир ўй келди. Адолат деганимиз аслида ҳаётнинг мағзи, унинг ўзи эмасми? Ҳар биримиз унинг мангулигини, унинг, албатта, келишини, қўғимизга нур, қўғимизга қувват бўлишини ва ҳеч қачон улмаслигини билмасмиз-ку! Фақат сабр, унга ишонч керак...

Лилука ХОНИМҚУЛОВ, «Халқ сўзи» муҳбири.

СўРАГАН ЭДИНГИЗ

Фўқаро бир неча олий, ўрта махсус ва бошқа ўқув юрталарида ўқиган бўлса, барча ўқиб давралири стажга қўшиладими?
Ҳ. Ортиқов, Хатирчи тумани.

Ҳа қўшилади. Агарда бу кундузги ўқиб бўлса ва фўқаронинг меҳнат стажи 5 йилдан кам бўлмаса.

Пенсионер ўртача иш ҳақини ҳисоблаш учун асосий иш жойидан 5 йиллик иш ҳақи турғисиди маълумотнома тақдим этган. Агар у бошқа ишда ўриндошлик асосида олган иш ҳақи турғисиди қўшимча ҳужжат берса, у ҳам албатта тўғил 5 йил учун бўлиши керакми?
С. Уроқов, Қорқўқ тумани.

Йўқ. Пенсия ҳисоблашда шу 5 йиллик даврда ҳатто бир ой ўриндошлик асосида олган иш ҳақи ҳам инобатга олинмайди.

Ота-онасидан ажралган чин етим болаларга буюқчисини йўқотганлик пенсияси тайинлашда иш ҳақларини олиш тартиби қандай бўлади?
Б. АЛИҚУЛОВ, Қарши тумани.

Ота-онасидан жудо бўлган (чин етим) болаларга тайинланадиган буюқчисини йўқотганлик пенсиялари ҳам ота, ҳам онанинг ўртача иш ҳақлари йиғиндисидан ҳисоблаб чиқарилади. Лекин бунда ҳам пенсияни ҳисоб-китоб қилиш учун энг кам иш ҳақининг етти ҳиссасидан ортиқ бўлмаган умумий иш ҳақи олинади.

Ўрта мактабда 5 йил ўқитишчи бўлиб ва 20 йил сайланадиган турли лавозимларда ишлаганларга янги Қонун бўйича имтиёзли пенсия тайинланадими?
Н. Топиқўлова, Фарғона.

Йўқ, тайинланмайди. 1994 йил 1 июлдан бошлаб ўқитувчилар ва шифокорларга имтиёзли пенсия, улар талаб қилган махсус стажга эга бўлганларидигани тайинланади.

Агар 20 ёшга тулмаган ногироннинг бир йиллик иш стажы бўлса, унинг пенсияси иш ҳақининг 1 фойизи миқдориди ошириладими?
Д. Маматов, Янгиқўғон тумани.

Ҳа, Агар 20 ёшга тулганга қадар умумий касаллик туғайли иш даврида ёки ишлаш тўхтаганидан кейин ногирон бўлиб қолган шахсларнинг стажлари бир йил ёки ундан кўпроқ бўлса, уларнинг пенсиялари ҳар бир тулқил йил учун иш ҳақининг 1 фойизи аширилади. Бу тартиб 20 ёшга тулганга қадар меҳнатда майнбланиш ёки касб касаллигини туғайли ногирон бўлиб қолган шахсларга ҳам қўлланилади.

ОЙНИ ЭТАК БИЛАН ЁПМОҚЧИМИСИЗ?

Бир шикоят изидан

«Мен 1991 йилдан буйн фермерлик қиламан. Туман ички ишлар ходимлари ва ҳозирда хўжаликка раҳбарлик қилаётган Абдумалик Усановнинг менга қарши фаолияти тўғрисида сарсон-саргардонман. Кейинги пайтда кетма-кет молларим ўғирланмоқда. Номалум шахслар томонидан қишлоқ совуқ кунларида сизларнинг олис-олис жойларга атайлаб ҳайдаб юборилмоқда. Туман ва вилоят ҳуқуқни ҳимоя қилиш идораларига ёзган шикоятларим биров-бир тайинли натижа бермайди...»

«Хуллас, Усанов талвасага тушиб қолди, — дейди Б.Ортиқбоев. У сирни ошкор қилмаслик йўлларини қидирарди. Ана шунда Омонтурди Гафоровларнинг милицияга берган аризаси бу одамларнинг жонига оро кирди. Бунинг ҳам уз тарихи бор. Ҳар йили мен болаларимга бир неча бор усти-бош қилдиб берарман. Уларнинг айримлари ўғирликка ёқмаслигини сезиб: «Мана бу сизни ёки мана бу ҳўқиз сизларники. Семитриб сизларники, узларингизга ёққан қилишимиз олдингизга, — дейман. 1995 йилнинг январь ойида мен берган молни ўғирларим Омонтурди Гафоро-»

«Мен ҳақиқатдан ҳам ўтган йилнинг 26 август кунин Бобур Ортиқбоев ва бошқа ҳамқўлловчиларнинг молини ортиб бозорга борганман, — дейди Саидхўмад Каримов ўз тушунтириши хатиди. — Тушларда уйга қайтиб келсам, мени милиция ходимлари кўтиб ўтиришган экан. Улар менга Ортиқбоев сотган мол ўғирлик эканлигини айтди. Икки соат ичида ўғирланган молнинг, бозордан топилганлигини мени ажаблантирди. Қанчадан-қанча моллар бекор қетмоқда. Қолаверса, мен Бобур ва Пўлатларнинг қиғир иш қилишларига ишонмайман. Ўғирлик молни қайси оҳмоқ қўқ қилди, бозорга олиб чиқди...»

Яна Абдумалик Усановнинг масаласига қайтамиз. У ўз раҳбарлик қилаётган бўғайчилик базасидида семиз молларни ортиб илди, эгли молларни жайларис билан алмаштириб қўғиш, ҳўқизларини қилдан чалаштириб юборишга бийойлик «тақриб» ўғирлан қўғилди. Қўғилмағди ҳўқизларга қарғишда у ўғирнинг энг яқин қариндошлари ва ҳамқўлловчилари номиди қўқ қилди ҳўқизлар тайёрлаб, қатта миқдордаги пулни ўғирлаштириб юборган. Муҳиб халқи аввало инсоннинг виқонига, унинг қалбида сўғри эса ҳўқизларга, дилсизларга, мантўққа ишонини керак. Афсуски, мана шу усулда олиб борилган текширув Абдумалик Усановнинг фойисига биров-бир тайинли натижа бермайди.

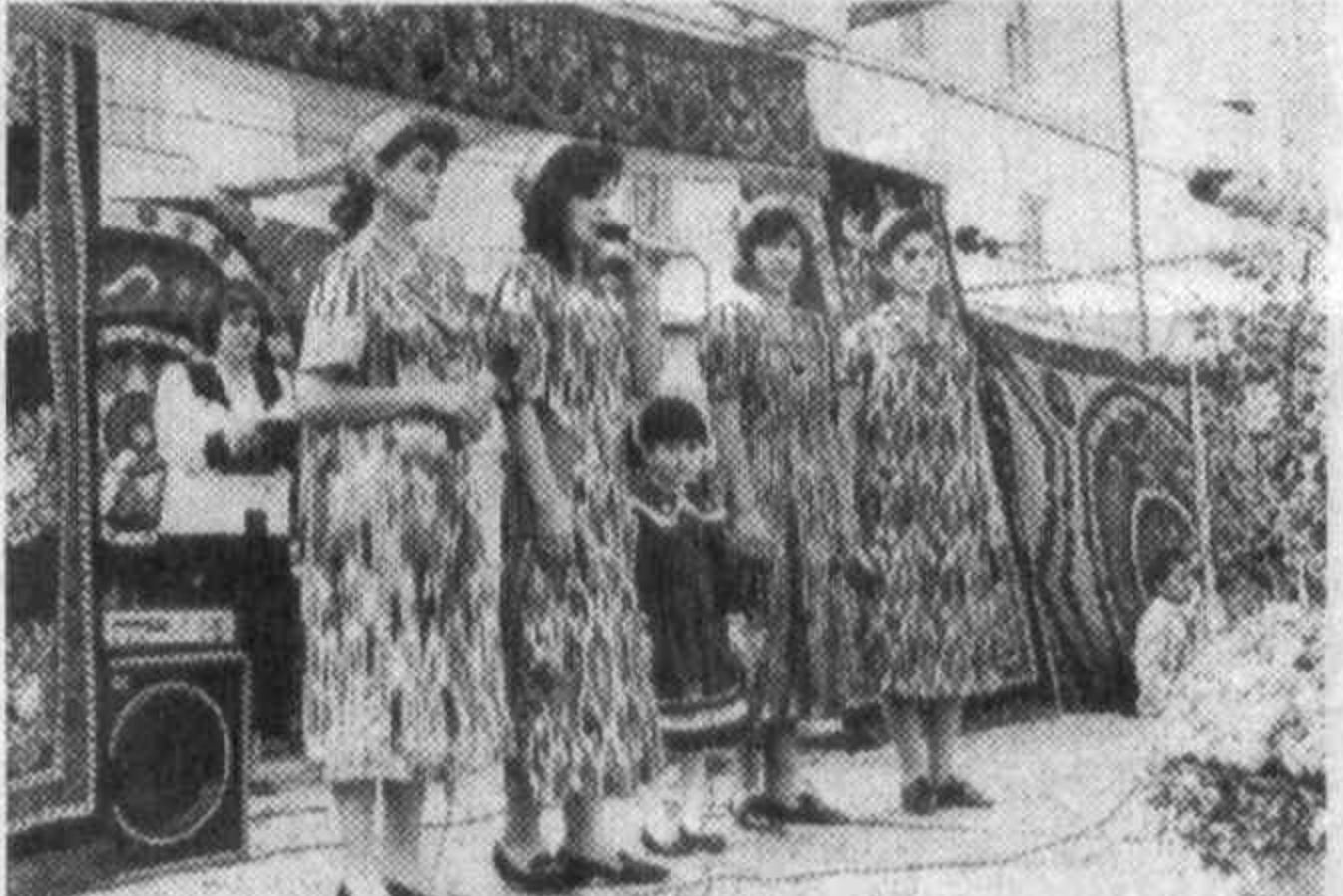
Ўтган йили Жиззах вилояти

«Хўзирроқ майорини бу ердан олиб кетинг. Бўлмаса жанжал чиқди» дейди. Бироқ Ортиқбоев унинг таклифига қўғмайди...
Абдумалик Усанов: «Нима одам эргаштириб келдингиз?.. Хўзирроқ уни йўқотинг», — деганига қўғимизга чан солди. Бошмага қўққўлаб ўғилди, — дейди Б.Ортиқбоев. — Юзларингиз қонга беланди. Қалтак еган эдиман. Бироқ бугунги кунда Усанов ҳўқизга турғиллаб мени қаматини пайнда юрибди. Ҳўш, мени нима қилди? Меҳнат билан ортирган мол-ҳўқиз қимматлар томонидан олиб кетилaversа, ҳўқизни ҳўқиз қилиш идораларига ўғирган одамларга туман шайинга доғ бўлиб тушаётганини айтган бўлса, прокурор ва милиция бошлиғи бу машаққатда Ортиқбоевнинг шикоят-бозорини алоҳида ўқитиришга ҳаракат қилдилар.

Масаланинг моқимига ҳўқур-қур кириб бориш. Б.Ортиқбоевнинг тағлири нечоқлик турғи эканлигини анқаш учун вилоят ҳўқизини ички ишлар бошқармасида ҳам бўлишга турғи келди. Жиззах вилояти ички ишлар бошқармаси бошлиғининг 1996 йил 20 январдаги 13-сон буйруғи билан Бахмал тумани ички ишлар бўлимининг жўғиш қидирув бўлими вақиллари — милиция капитанлари Ш. Қаримов ва А.Имомқўловларга ўғишга совуқдонлик билан муносабатда бўлганлиқлари, фўқаро Б.Ортиқбоев номиди туғитириш хати ёзиб, унга қўғилли имзо қўғилдиқларини учун ҳайфсан эълон қилган.

Бу расийий ҳўқиз билан таинишган, Бахмал туманидаги ўғирликларга, одамларнинг ҳақини

ФОТОРЕПОРТАЖ

АЛОМ, НАВРЎ

ЮРТИМИЗДА НАВРЎ ДАВОМ ЭТМОҚДА

Мамлакатимизнинг барча шаҳар қишлоқларида, маҳаллаларида ташкилотларида Наврўз айёми давом этмоқда. Пойтахтимиздаги Абу Али Ибн Сино номидаги биринчи шифохонада узоқ йиллардан буйн меҳнат қилиб келатган кексалару кунги кеча билим дарғоҳидан йўланма олиб келган ёшлар, турли миллат вакиллари бир-бирларини самийий муборакбод этишди. Таниқли санъаткорлар ва шифо маскани ҳаваскорлари тўпланганлар хизматида бўлишди.

А. ТўРАЕВ олган суратлар.

Advertisement for ANADOLU Turkish company, offering various services and products. Includes contact information: Туркия фирмаси усқуналар етказиб бериш учун...

Advertisement for 'ЎҚИШГА МАРҲАМАТ' (Welcome to Reading) by the Uzbekistan Republic Internal Affairs Ministry. Offers training courses for various professions and languages.

Advertisement for TAKOROIY BILDIRISH (Exchange of Securities) by FALJLABANK. Lists various securities and their values.

